

INVESTICIONO-RAZVOJNI FOND
CRNE GORE A.D

Izvještaj o radu za 2021. godinu

SADRŽAJ

1.	<i>Uvod</i>	2
2.	<i>Makroekonomsko okruženje u Crnoj Gori u 2021. godini</i>	3
3.	<i>Ukupna kreditna IRF CG aktivnost tokom 2021. godine</i>	4
4.	<i>Upravljanje rizikom i finansijskim plasmanima.....</i>	7
5.	<i>Monitoring porfolija</i>	8
6.	<i>Upravljanje operativnim rizicima u IRF CG.....</i>	10
7.	<i>Akcije / Udjeli</i>	11
8.	<i>Investicione nekretnine i stečena aktiva.....</i>	12
9.	<i>Aktivnosti iz domena pravnih poslova</i>	12
10.	<i>Informacione tehnologije - podrška poslovnim procesima</i>	13
11.	<i>Marketing i PR.....</i>	13
12.	<i>Interna revizija u IRF CG.....</i>	15
13.	<i>Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja</i>	16

1. Uvod

Godina za nama je bila godina posvećenosti oporavku crnogorske privrede. Imajući u vidu izazove sa kojima se suočila cjelokupna privreda tokom 2020. i 2021. godine, usljed pandemije Covid-19, ključne aktivnosti IRFCG bile su usmjerene na održavanje likvidnosti privrede i očuvanje radnih mjesta.

IRF CG je za 2021. godinu ostvario najbolji poslovni rezultat u posljednjih 10 godina, osnažio postojeća i uspostavio nova međunarodna partnerstva. U oktobru 2021. godine postali smo član koalicije državnih razvojnih banaka "Finance in common". U cilju snaženja preduzetništva, kao načina otvaranja novih radnih mjesta, IRF CG je intenzivno radio, na obezbjeđivanju povoljnijih instrumenata podrške. Poseban akcenat i senzibilnost IRF CG ima prema osjetljivim kategorijama, kao što su žene i mladi u biznisu, visokoškolci, početnici u biznisu, za koje postoji set kreditnih linija po najpovoljnijim uslovima.

Osim toga, fokusirali smo se na komunikaciju sa postojećim i potencijalnim korisnicima, naročito u dijelu promovisanja neophodnosti zelene i digitalne transformacije, očekujući povećanu potražnju za podršku ovih projekata u narednom periodu. Jačanje zelene ekonomije ulaganjem u obnovljive izvore energije i energetske efikasnost, jedan je od ključnih prioriteta IRF CG koji zajedno sa partnerima doprinosi izgradnji održive i konkurentne crnogorske privrede.

Tako smo u 2021. godini realizovali prvu namjensku kreditnu liniju za finansiranje solarnih panela. U segment zelenog finansiranja, prema obimu i značaju do sada je najvažnija saradnja sa EPCG kroz projekte SOLARI 3000+ i 500+ koji predstavljaju ključni proboj za aktuelizaciju ove grane energetike u Crnoj Gori i koji će otvoriti mnoga radna mjesta, uticati na poboljšanje uslova života i standarda građana, poboljšati stabilnost kompletnog sistema i omogućiti korisnicima da proizvode električnu energiju, te da postanu kako potrošači, tako i proizvođači električne energije.

Novi aranžmani sa međunarodnim finansijskim institucijama, kao što su Evropska investiciona banka i Francuska razvojna agencija, su omogućili da podržimo crnogorsku privredu sa dodatnih 200 miliona EUR, te da posebno podstičemo projekte koji doprinose zelenoj tranziciji crnogorske ekonomije.

Uz podršku Delegacije EU u Crnoj Gori i Kancelarije za evropske integracije, IRF je u novembru 2021. godine organizovao konferenciju "Izvori finansiranja zelene i digitalne tranzicije i unapređenja infrastrukture sjevernog regiona Crne Gore" u Kolašinu, na kojoj je učešće uzelo oko 80 učesnika iz lokalnih samoprava, EIB-a, AFD-a, CEB-a, WBIF-a, Vlade Crne Gore, Evropske komisije i dr. Cilj konferencije je bio prezentacija mogućnosti za finansiranje infrastrukturnih projekata u sjevernom regionu Crne Gore, projekata koji su usmjereni na energetske i digitalnu tranziciju, povezivanje opština u cilju realizacije zajedničkih inicijativa, podrške ravnomjernom regionalnom razvoju, kao i uvezivanje raspoloživih izvora finansiranja, kako pretpristupnih fondova EU i međunarodnih finansijskih organizacija, tako i programa kreditne podrške IRF-a.

Sve navedeno ukazuje na opredjeljenost IRF CG ka daljem inkluzivnom i održivom razvoju crnogorske privrede uz poštovanje osnovnih načela odgovornog i održivog poslovanja.

2. Makroekonomska okruženje u Crnoj Gori u 2021. godini

Stopa realnog rasta BDP-a u IV kvartalu 2021. godine, prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, iznosi 8,2%. Bruto domaći proizvod Crne Gore u četvrtom kvartalu 2021. godine iznosio je 1 324,4 miliona eura, dok je u istom periodu prethodne godine iznosio 1 157,4 miliona eura. Stopa realnog rasta BDP, prema preliminarnim podacima MONSTAT-a po kvartalima 2021.godine je -6,4%, 19%, 25,8%.

Cijene proizvoda i usluga lične potrošnje, mjerene indeksom potrošačkih cijena (CPI), u decembru 2021. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine, u prosjeku su više za 4,6%. Najveći uticaj na mjesečnu stopu inflacije imali su rast cijena pojedinih proizvoda: mlijeka, sira i jaja; povrća; hljeba i žitarica; čvrstih goriva; mesa; usluga vazdušnog prevoza putnika; ribe i morskih plodova.

Industrijska proizvodnja u Crnoj Gori u 2021. godine u odnosu na 2020. godine je zabilježila rast od 4,9% i 3,9% u odnosu na 2019. godinu. Posmatrano prema sektorima, u poređenju sa 2020. godinom, u 2021. godini sektor vađenje ruda i kamena bilježi pad za 32,2%, sektor prerađivačka industrija bilježi rast 9,1%, dok sektor snabdijevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija, takođe, bilježi rast od 8,5%.

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore za januar - decembar 2021. godine, prema konačnim podacima iznosila je 2 942,2 miliona eura, što ukazuje na rast od 19,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Izvoz robe imao je vrijednost od 437,1 miliona eura, a uvoz 2 505,1 miliona eura. U odnosu na isti period prethodne godine izvoz je bio veći za 19,4%, a uvoz veći za 19,0%. Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 17,4% i ista je u odnosu na isti period prethodne godine.

Broj dolazaka turista, u kolektivnom smještaju, u 2021. godini iznosio je 730.423, što je za 171,6% više u odnosu na prethodnu godinu kada je zabilježeno 268.878, dok je evidentirano 2.948.840 noćenja, što je za 212,2% više nego u 2020. godini.

Bilansna suma banaka na kraju decembra 2021. godine iznosila je 5.328 miliona eura i bilježi rast od 16,1% u odnosu na decembar 2020. godine. U strukturi aktive banaka, u decembru 2021. godine dominantno učešće od 61% ostvarili su ukupni krediti, dok u strukturi pasive dominantno učešće od 79% ostvarili su depoziti.

Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa banaka na ukupno odobrene kredite u decembru 2021. godine iznosila je 5,16%, i u odnosu na decembar 2020. godine smanjena je za 0,17 p.p. Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa iznosila 5,66% u decembru 2021. godine i na godišnjem nivou je smanjena za 0,18 p.p.

Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa banaka na novoodobrene kredite u decembru 2021. godine iznosila je 4,31% i u odnosu na decembar 2020. godine je zabilježila pad od 0,33 p.p.

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa banaka iznosila je 4,83% u decembru 2021. godine. Na godišnjem nivou, efektivna kamatna stopa zabilježila je pad od 0,33 p.p.

3. Ukupna kreditna IRF CG aktivnost tokom 2021. godine

Ukupna kreditna aktivnost IRF CG za 2021. godinu je iznosila 210,3 mil EUR.

Aktivnosti i finansijska podrška IRF CG proizilaze iz programa rada Vlade i odnose se na:

- Unapređenje poslovnog ambijenta u cilju poboljšanja konkurentnosti privrede, uz povećanje zaposlenosti, i to kroz mehanizme finansijske podrške koji obezbjeđuju podršku održivom razvoju prioritetnih sektora, ravnomjeran regionalni razvoj, unapređenje poslovanja i likvidnosti mikro, malih i srednjih preduzeća;
- Stvaranje uslova za veće zapošljavanje, povećanje radne aktivnosti i mobilnosti radnika kroz podršku posebnim ciljnim grupama: (mladi, početnici, žene, visokoškolci, tehnološki viškovi, individualni poljoprivredni proizvođači, zanatlije, osobe sa invaliditetom i slično);
- Unapređenje infrastrukture neophodne za razvoj i povezivanje ruralnih područja, kao i poboljšanje uslova i kvalitet života;
- Realizovanje značajne podrške privredi za prevazilaženje negativnih posljedica pandemije.

3.1 Razvoj preduzetništva

Unapređenje životnog standarda kroz dinamički ekonomski rast zahtijeva kontinuiranu podršku razvoja preduzetništva, sa ciljem proširivanja preduzetničke baze i motivisanje posebnih ciljnih grupa za osmišljavanje i realizaciju preduzetničkih ciljeva. Poseban fokus je usmjeren na integracijuciljnih grupa: mladi, žene, visokoškolci, tehnološki viškovi, individualni poljoprivredni proizvođači.

IRF CG je prepoznao značaj razvoja preduzetništva, kroznamjenske kreditne linije, koje imaju za cilj motivisanje pomenutih ciljnih grupa za započinjanje sopstvenog biznisa uz veoma povoljne uslove finansiranja.

Osim toga, kontinuirana podrška se pruža od strane IRF CG, kroz promovisanje samozapošljavanja žena, polazeći odistraživanja o ženskom preduzetništvu u Crnoj Gori koja su identifikovala strukturne, ekonomske i infrastrukturne prepreke. U kreditnoj ponudi IRF CG, žene u biznisu su podržane kroz 3 kreditne linije, a sve žene koje imaju potencijala da započnu sopstveni biznis, biće podržane i u narednom periodu.

Početak decembra 2021. godine, IRF CG je pokrenuo kampanju „Ona pokreće biznis“ koja je imala za cilj podizanje svijesti o značaju, benefitima, potencijalu i uticaju ženskog preduzetništva na društvo, osnaživanje žena u Crnoj Gori za pokretanje novog ili unapređenje razvojnog potencijala postojećeg biznisa, kako bi se obezbijedilo otvaranje novih radnih mjesta, afirmacija ženskog preduzetništva, kroz direktnu podršku realizaciji njihovih preduzetničkih ideja, informisanje o dostupnim izvorima finansiranja, mogućnostima i uslovima za kreditiranje ženskog preduzetništva putem kreditnih linija IRF CG.

Takođe, u okviru kampanje, raspisan je Javni poziv za dodjelu finansijskih nagrada za najbolje investicione projekte za žene u biznisu.

Za razvoj preduzetništva, u toku 2021. godine IRF CG je odobrio 12,9 mil. €, kojim su podržana 159 projekata.

3.2 Podrška postojećim mikro, malim i srednjim preduzećima

Kreditnom ponudom za 2021. godinu, za sektor MMSP, IRF CG je opredijelio kreditne linije kojim je podržao djelatnosti u oblasti poljoprivrede i proizvodnje hrane, modernizacije industrije, turizam i ugostiteljstvo, kao strateški važne djelatnosti za razvoj ekonomije Crne Gore. Ovi sektori imaju značajan efekat (direktni i indirektni) na ostale sektore, a njihovim razvojem daje se direktan doprinos rastu BDP-u.

U strukturi namijenjenih sredstava po djelatnosti, tokom 2021. godine, najzastupljeniji sektor je trgovina sa 43%, u iznosu od 91 mil. EUR.

Slijedi proizvodna djelatnost koja sa realizacijom od 52 mil. €, čini 25% ukupno odobrenih sredstava.

Veliki dio investicione aktivnosti obavlja se u okviru turizma i ugostiteljstva, što je razumljivo imajući u vidu je turizam jedan od strategijskih prioriteta razvoja crnogorske privrede. Za ovu djelatnost IRF CG je u 2021. godini investirao 17 mil. EUR.

Raste udio ulaganja u poljoprivredu i proizvodnju hrane, imajući u vidu da Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, kroz Agro budžet pruža značajne benefite kao i kroz IPARD programe. Zajednički nastup Ministarstva i IRF CG ima veliki značaj u kompletnoj promociji i pružanju podrške MMS preduzećima, jer IRF CG na osnovu razvojnih prioriteta Vlade kreira konkretne kreditne linije za podršku poljoprivrednim proizvođačima.

Tokom 2021. godine u poljoprivredu i proizvodnju hrane uloženo je oko 23 mil. EUR.

Uslužna djelatnost, sa realizovanih 27 mil. EUR, čini 13% odobrenih sredstava.

3.3 Podsticaj likvidnosti

Imajući u vidu izazove sa kojima se suočila cjelokupna privreda tokom 2020. i 2021. godine, usled pandemije Covid-19, značajna aktivnost IRF CG bila je usmjerena na održavanje likvidnosti i očuvanju radnih mjesta.

Tokom aprila 2021. godine Vlada Crne Gore je usvojila set mjera za podršku privredi. Prva faza se odnosila na direktnu kreditnu podršku za MMSP realizovanu preko IRF CG. Set mjera IRF CG je kreiran da omogući različitim ciljnim grupama, značajnu finansijsku podršku, a sve u cilju održavanja tekuće likvidnosti i očuvanja radnih mjesta, kroz četiri programske linije:

- Program podrške likvidnosti privrednicima za ublažavanje posljedica izazvanih pandemijom korona virusa;
- Mikrokrediti za likvidnost i obrtna sredstva;
- Program podrške poljoprivredi i ribarstvu za likvidnost;
- EU COSME program za finansiranje obrtnih sredstava.

Ukupno odobrena sredstva za podsticaj likvidnosti, kroz ove 4 namjenske mjere, ali i kroz redovne kreditne linije i faktoring, u 2021. godini iznosila su 150,6 mil. EUR, kroz 219 plasmana.

3.4 Podrška održivom razvoju

Program se realizuje putem dvije kreditne linije: Program kreditiranja projekata zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije i Program kreditiranja infrastrukturnih projekata i projekata vodosnabdijevanja. Projekti koji se finansiraju iz kreditne linije treba da doprinesu održivom razvoju, valorizaciji prirodnih resursa i podsticaju razvoja biznisa.

Cilj Programa je realizacija investicionih projekata iz oblasti infrastrukture (saobraćajnice, vodovodi, prečišćavanje otpadnih voda i sl.) na lokalnom i državnom nivou, koji su u funkciji iskorišćavanja privrednih potencijala i stvaranja uslova za razvoj biznisa, kao i finansiranje projekata od lokalnog, regionalnog i državnog značaja.

IRF CG je na bazi ovog programa podrške odobrio Elektroprivredi Crne Gore (EPCG) 30 mil. EUR za finansiranje projekta Solari 3000+ i Solari 500+. IRF CG je, kao razvojna finansijska institucija, čiji je osnivač država, prepoznao veliki značaj ovog projekta koji će doprinijeti snaženju standarda građana naše države, a i doprinijeti novom zapošljavanju. IRF CG je zato podržao projekat Solari sa najnižom kamatnom stopom u istoriji ove institucije. Na ovaj način je pored podrške EPCG kao državnoj kompaniji, data konkretna podrška i brojnim malim i srednjim preduzećima koja će kroz učešće u projektu Solari ostvariti značajne benefite.

3.5 Kamatne stope IRF CG i mjere stimulacije

Politiku kamatnih stopa IRF CG kreira i prati u zavisnosti od uslova dobijanja kreditnih sredstava sa međunarodnog finansijskog tržišta, kao i u zavisnosti od stanja na crnogorskom finansijskom tržištu.

Svojim ponudom i uslovima IRF CG održava konkurentnost u odnosu na ostale finansijske institucije na domaćem tržištu, nudeći kamatne stope za direktno plasirane kredite u rasponu od 0% (za kreditne linije: visokoškolski, tehnološki viškovi, žene u biznisu start-up) pa do 4%. Mora se naglasiti da je tokom 2021. naročita pažnja posvećena kreiranju povoljnih kamatnih stopa za projekte inicirane od strane žena.

Osim povoljnih kamatnih stopa, IRF CG je obezbijedio i posebne uslove kreditiranja u vidu stimulativnih mjera. One se prvenstveno odnose na subjekte koji projekte realizuju u opštinama sjevernog regiona i opštinama sa stepenom razvoja ispod državnog prosjeka razvijenosti. U ovim slučajevima odobrava se stimulacija u vidu smanjenja kamatne stope za 0,5 p.p, kao i niže naknade na odobreni kredit.

Još jedna vrsta stimulacije, tj. niže kamatne stope od 0,5 p.p, odnosi se i za projekte finansirane iz sredstava EIB-a.

4. Upravljanje rizikom i finansijskim plasmanima

Shodno Zakonu o IRF-u i regulativi Centralne banke Crne Gore, IRF CG je dužan da rizike u poslovanju svodi na najmanju mjeru. Efikasan sistem upravljanja rizicima predstavlja ključ dugoročnog uspjeha i razvoja.

U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Investiciono-razvojnem fondu usvojenim u 2017. godini, kontrolu poslovanja IRF CG vrši CBCG i posebnim propisima uređuje minimalni standard za upravljanje rizicima u IRF CG i koeficijent adekvatnosti kapitala, sa početkom primjene od aprila 2019.

Kao jedna od najznačajnijih izmjena kojoj je IRF CG pristupio u dijelu usaglašavanja sa odlukama CBCG jeste primjena MSFI 9 standarda u obračunu umanjenja finansijske imovine, koji je počeo da se primjenjuje od januara 2019. godine.

Takođe u cilju praćenja i kontrolisanja rizika u poslovanju IRF CG, posebno kreditnog rizika, uspostavio se redovan sistem izvještavanja nadležnim organima o svim rizicima.

U 2021. godini, zbog nastavka negativnog uticaja pandemije koronavirusa na privrednu aktivnost, IRF CG je nastavio intenzivnu kreditnu podršku i to posebno kroz kredite za finansiranje obrtnih sredstava i likvidnosti za prevazilaženje problema sa kojima se susreo veliki broj preduzeća. IRF CG je pružao direktan doprinos realizaciji Paketa mjera Vlade Crne Gore za ublažavanje negativnih posljedica pandemije koronavirusa i to putem odobravanja novih kredita posebno korisnicima iz ugroženih sektora. Sve ovo je imalo za rezultat kreditiranje značajnog broja korisnika u uslovima povećanog kreditnog rizika, kao i povećanje rizika koncentracije u određenim sektorima.

S druge strane, IRF CG je u pravcu kvalitetnijeg upravljanja rizicima krajem 2020. godine donio set mjera u cilju kontrole koncentracije izloženosti u narednom periodu i definisao niže limite maksimalne izloženosti za grupe povezanih lica kao i limite za sektore. Takođe, IRF CG je revidirao i sistem internog kreditnog rejtinga u cilju kvalitetnijeg upravljanja kreditnim rizikom. Krajem 2020. godine IRF CG je ponovo revidirao sistem internih limita izloženosti kako bi uvažio i rastuće zahtjev privrede za kreditnim sredstvima, pri čemu su definisani nivoi odlučivanja u skladu sa visinom izloženosti. Predmetni limiti izloženosti su, takođe, inkorporirani u Godišnji plan rada IRF CG za 2022. godinu koji je usvojen od strane Vlade CG.

Za očekivati je da će i 2022. godinu obilježiti značajna uloga IRF CG u kreditiranju privrednika kako za potrebe likvidnosti, tako i za oporavak investicionih aktivnosti privrednika, te u uslovima i dalje prisutnog uvećanog rizika poslovanja biće potrebno adekvatno upravljanje kreditnim rizikom u cilju održavanja finansijske stabilnosti IRF CG.

5. Monitoring portfolija

IRF CG, kako na dnevnom, tako i na mjesečnom nivou, vrši dostavljanje podataka Centralnoj banci Crne Gore o novoodobrenim kreditima a, takođe, u skladu sa procedurama CBCG sačinjava izvještaje na nivou cjelokupnog portfolija po klasifikacionim grupama.

U sledećoj tabeli prikazana je struktura 2.216 aktivna plasmana:

- *Struktura plasmana prema intervalima kašnjenja*

Interval kašnjenja	Broj partija	% u ukupnom broju plasmana	Saldo plasmana	% u ukupnom saldu
0-30	2,046	92.33%	362,815,038.44	92.93%
31-60	79	3.56%	14,508,554.75	3.72%
61-90	12	0.54%	1,048,592.41	0.27%
91-150	10	0.45%	4,759,832.37	1.22%
151-270	2	0.09%	32,063.78	0.01%
271-365	0	0.00%	0.00	0.00%
preko 365	67	3.02%	7,243,977.25	1.85%
UKUPNO	2,216	100.00%	390,408,059.00	100.00%

Kredit i garancije koji čine nekvalitetnu aktivu (kredit u kašnjenju većem od 90 dana) čine zbirno 3.08% ukupnog salda kredita i garancija na dan 31.12.2021. godine.

- *Struktura plasmana prema klasifikacionim grupama*

Klasifikacione grupe	Broj partija	% u ukupnom broju plasmana	Saldo plasmana	% u ukupnom saldu	Iznos rezervacija
A	366	16.52%	110,333,283.61	28.26%	0
B1	470	21.21%	110,934,166.30	28.42%	2,218,411.03
B2	1139	51.40%	125,616,663.01	32.18%	8,688,388.14
C1	105	4.74%	16,691,576.53	4.28%	3,338,315.34
C2	57	2.57%	15,148,626.93	3.88%	6,059,450.82
D	5	0.23%	4,251,469.91	1.09%	2,976,028.93
E	74	3.34%	7,432,272.71	1.90%	7,432,272.71
UKUPNO	2,216	100.00%	390,408,059.00	100.00%	30,712,866.97

Kredit i garancije koji čine nekvalitetnu aktivu (kredit klasifikovani u C1, C2, D i E) čine zbirno 11.15% ukupnog salda kredita i garancija na dan 31.12.2021. godine.

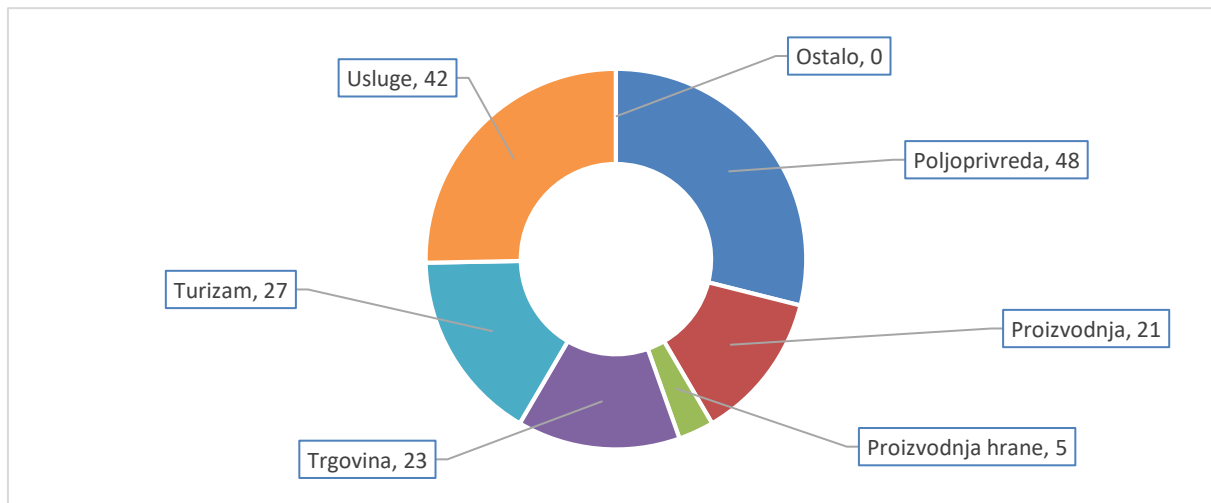
IRF CG je dužan da, zavisno od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavku aktive klasifikuje u jednu od sljedećih klasifikacionih grupa:

- 1) grupu "A" - "dobra aktiva";
- 2) grupu "B" - "aktiva sa posebnom napomenom", sa podgrupama "B1" i "B2";
- 3) grupu "C" - "substandardna aktiva", sa podgrupama "C1" i "C2";
- 4) grupu "D" - "sumnjiva aktiva";
- 5) grupu "E" - "gubitak".

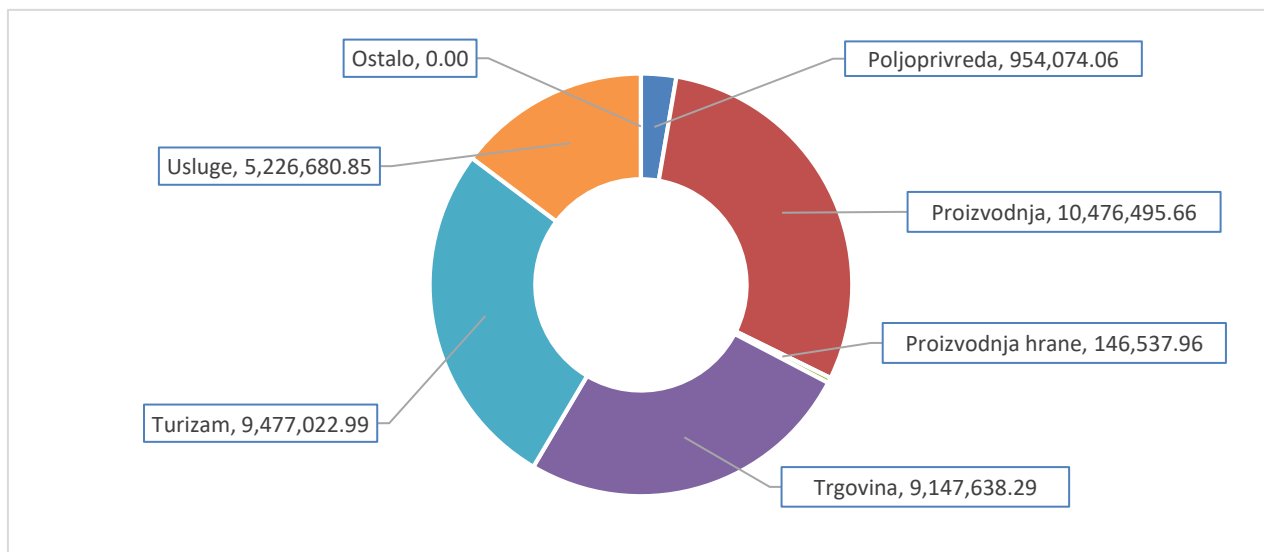
IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2021. GODINU

Direktni kreditni plasmani IRF CG klasifikovani u kategorijama C1, C2, D i E, posmatrani u odnosu na ukupan broj i saldo direktnih aktivnih kredita prikazani su na grafiku broj 1 i 2:

Aktivni direktni krediti koji su klasifikovani u C1, C2, D i E klasifikaciju po broju i po djelatnostima:

Aktivni direktni krediti koji su klasifikovani u C1, C2, D i E klasifikaciju po saldu i po djelatnostima:

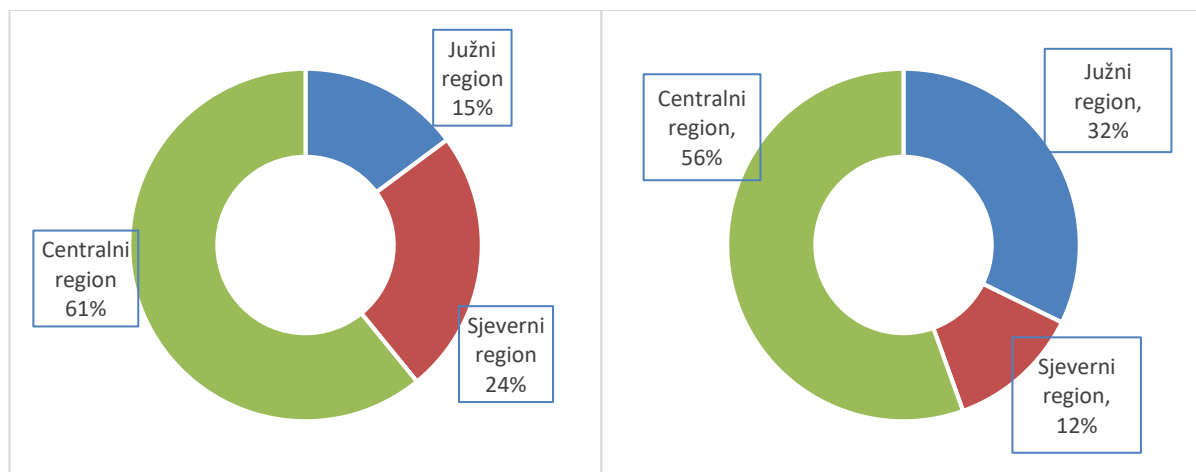
Dakle, posmatrajući nekvalitetnu aktivu IRF CG u kategorijama C1, C2, D i E po broju odobrenih kredita, najviše je bilo onih kredita koji su odobreni i realizovani u poljoprivrednoj proizvodnji (48 plasmana odnosno oko 28.92%).

Posmatrano po mjestu realizacije investicije odnosno po regionu u kom su se realizovala sredstva, struktura po broju i saldu je sljedeća:

Struktura po broju kredita

Struktura po saldu

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2021. GODINU

U cilju održavanja rizika na prihvatljivom nivou, Fond primjenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog plasmana putem poštovanja limita izloženosti i pribavljanja prihvatljivih instrumenata obezbjeđenja u cilju sekundarne naplate.

Nakon odobrenja plasmana vrši se praćenje plasmana i poslovanja klijenata kroz redovan i vanredni monitoring u cilju pravovremene identifikacije signala upozorenja.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u poslovanju Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore, uspostavljen je sistem praćenja strukture i kvaliteta različitih dijelova kreditnog portfolija u skladu sa prirodom, veličinom i kompleksnošću ukupnog portfolija Fonda, koji omogućava detektovanje potencijalnih problema u različitim biznis segmentima.

6. Upravljanje operativnim rizicima u IRF CG

Operativni rizik u IRF CG definiše se kao vjerovatnoća nastanka gubitka u poslovanju, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatan informacijski sistem, zbog angažovanja lica izvan IRF CG za obavljanje određenih poslova, slabosti ili propusta u izvršavanju poslova ili internih procesa, rada zaposlenih, protivpravni radnji i eksternih događaja koji IRF CG mogu dovesti do gubitka uključujući i pravni rizik (predstavlja mogućnost nastanka gubitaka usljed kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova po osnovu neispunjavanja ugovornih i zakonskih obaveza, kao i usljed kazni i sankcija izrečenih od strane regulatornog tijela).

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u poslovanju IRF CG i važećim internim aktima IRF CG za upravljanje operativnim rizikom, uspostavljen je okvir za upravljanje operativnim rizicima, definisana su ovlaštenja i odgovornosti u procesu preuzimanja i upravljanja operativnim rizikom, kao i sistem informisanja i izvještavanja Odbora za aktivu i pasivu, Odbora direktora i Menadžmenta IRF CG.

IRF CG je definisao principe za uspostavljanje okvira za efikasno upravljanje operativnim rizicima, vodeći se najboljim primjerima iz prakse koji se odnose na: uspostavljanje adekvatnog okruženja ili okvira za upravljanje operativnim rizicima i identifikaciju, procjenu, praćenje i kontrolisanje/nadzor operativnih rizika.

U IRF CG je uspostavljen sistem za samoprocjenu operativnog rizika (RCSA) kroz koji se mjeri uticaj operativnog rizika u odnosu na vjerovatnoću njegove pojave i vrši procjenu potencijalnog operativnog rizika (analizom prikupljenih podataka o gubicima po osnovu operativnog rizika). Izvještaj o gubicima usljed pojave operativnog rizika se prezentuju rukovodstvu IRF CG na redovnoj osnovi. Uvođenjem sistema samoprocjene operativnog rizika, IRF CG je podigao proces identifikacije, mjerenja i kontrole identifikovanih operativnih rizika na viši nivo proaktivnom procjenom potencijalnih rizika.

Operativni rizik se kontroliše i umanjuje na nivou svih organizacionih jedinica IRF CG. Analizom prikupljenih podataka o identifikovanim operativnim rizicima preduzimaju se mjere koje imaju za cilj uvođenje efikasnijih i adekvatnijih kontrola. U tom cilju, procesi IRF CG se prate i unapređuju kako bi se spriječilo ponavljanje gubitaka po osnovu operativnih rizika. U aprilu 2021. godine usvojen je Akcioni plan za smanjenje operativnih rizika za 2021. godinu. Takođe, krajem 2021. godine usvojena je prva verzija Mape procesa IRF CG sa definisanom listom glavnih poslovnih funkcija i procesa, vlasnicima svakog procesa (odgovornosti i vlasćenja), glavnim rizicima, kao i dijagrami toka procesa.

Upravljanje kontinuitetom poslovanja predstavlja jedan sveobuhvatan upravljački proces koji identifikuje potencijalne prijetnje, kojima je izloženo poslovanje IRF CG i njihove moguće uticaje na poslovne aktivnosti, i definiše okvir za razvijanje otpornosti organizacije i sposobnost efikasnog oporavka organizacije od posljedica incidentnog događaja i na taj način štiti interese ključnih zainteresovanih strana, reputaciju i ključne poslovne aktivnosti IRF CG. U cilju uspostavljanja formalnog procesa upravljanja kontinuitetom poslovanja u IRF CG, formiran je Tim za izradu Plana kontinuiteta poslovanja, a u junu 2021. godini usvojena je Analiza uticaja na poslovanje (BIA analiza), kao osnov za razvoj prve verzije Plana kontinuiteta poslovanja, koji je usvojen u januaru 2022. godine.

U toku 2021. godine usvojena su revidirana interna akta iz oblasti upravljanja operativnim rizicima.

Za utvrđivanje potrebnog kapitala za operativni rizik IRF CG koristi jednostavan metod. Osnovicu za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik predstavlja prosjek neto kamatonosnih prihoda i neto nekamatonosnih prihoda za 2019, 2020. i preliminarni rezultati za 2021. godinu. Na tako utvrđenu osnovicu primjenjen je koeficijent od 0.15 i tako dobijeni rezultat predstavlja iznos potrebnog kapitala za operativni rizik IRF CG, koji na dan 31.12.2021. godine iznosi 1,3 mil. EUR.

7. Akcije / Udjeli

- **Javno preduzeće "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva**

Javno preduzeće "Regionalni vodovod crnogorsko primorje" Budva osnovano je 1991. godine u skladu sa Odlukom Skupštine Republike Crne Gore o osnivanju javnog Društva za vodosnabdijevanje, tretman i odvođenje otpadnih voda i deponovanje čvrstog otpada za područje Crnogorskog primorja i Cetinja. Učešće IRF CG u kapitalu JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" iznosilo je 7,9 mil. €, odnosno 12,10% kapitala.

Vlada Crne Gore je novembra 2017. godine donijela Odluku o osnivanju DOO "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" kojom je definisano da se Društvo osniva kao jednočlano i da je jedini osnivač Društva Vlada. Kako navedenom Odlukom nije predviđen prenos udjela koji je IRF CG posjedovao u kapitalu JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva, IRF CG je upućivao više inicijativa Vladi Crne Gore kojima je zahtijevao da Vlada donese odluku kojom će izvršiti obeštećenje IRF CG za iznos vrijednosti udjela u JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje".

Sa tim u vezi, Vlada Crne Gore je na sjednici od 23.09.2021. godine usvojila Informaciju o statusu udjela Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore u društvu "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" d.o.o. Budva i prihvatila prijedlog Ugovora o prenosu novčanih sredstava između Ministarstva finansija i socijalnog staranja i IRF CG, kojim se utvrđuje obaveza Ministarstva finansija da IRF CG isplati sredstva u iznosu od 7.932.957,00 EUR, u deset jednakih godišnjih tranši počev od 01.01.2025. godine. Ugovor o prenosu novčanih sredstava između Ministarstva finansija i socijalnog staranja i IRF CG potpisan je 18.10.2021. godine.

8. Investicione nekretnine i stečena aktiva

IRF CG posjeduje u svom vlasništvu značajan broj investicionih nekretnina u Podgorici, Herceg Novom, Nikšiću, Bijelom Polju i Žabljaku. Pomenute nekretnine IRF CG je u prethodnom periodu sticao na osnovu zaključaka i preporuka Vlade Crne Gore ili na drugi zakonit način u postupku naplate spornih potraživanja.

IRF CG je tokom izazovne 2021. godine, a imajući u vidu poremećaje uzrokovane usljed pandemije virusa Covid 19, razmatrao mogućnosti valorizacije nepokretnosti, po principu individualnog pristupa svakoj nepokretnosti pojedinačno, uz posebno uvažavanje činjenice nepostojanja tražnje za kupovinom navedenih nepokretnosti.

Nekretnine i zemljišta koji su konstituisani kao sredstvo obezbjeđenja po odobrenim kreditima i koje IRF CG stiče u postupku naplate spornih potraživanja priznaju se u poslovnim knjigama u vrijednosti nižoj između ukupne vrijednosti tih potraživanja i procijenjene vrijednosti. Ove nekretnine i zemljišta IRF CG iskazuje u okviru grupe „stalna sredstva namijenjena prodaji”. Razlika između knjigovodstvene i prodajne vrijednosti se knjiži u momentu prodaje na teret ili u korist bilansa uspjeha.

9. Aktivnosti iz domena pravnih poslova

Pravna služba IRF CG je i tokom 2021. godine nastavila sa aktivnostima iz svoje redovne nadležnosti i u tom pravcu sprovodila je aktivnosti utvrđene aktima IRF CG. Služba samostalno zastupa IRF CG u postupcima pred nadležnim sudskim i upravnim organima.

Po pitanju zahtjeva za slobodan pristup informacijama, tokom 2021. godine, zaključno sa 31.12.2021. godine, IRF CG je ukupno podnijeto 27 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. U vezi sa tim, donešeno je 26 rješenja o dozvoli pristupa, 1 (jedno) rješenje o odbijanju pristupa zbog neposjedovanja traženih informacija, dok je po 1 (jednom) zahtjevu sačinjeno obavještenje kojim je od podnosioca zahtjeva zatraženo pojašnjenje zahtjeva u skladu sa zakonom.

U skladu sa Planom javnih nabavki IRF CG za 2021. godinu i odredbama Zakona o javnim nabavkama i ("Sl. list Crne Gore" br.074/19) u toku poslovne 2021. godine pokrenuto je 22 (dvadeset dva) postupka javnih nabavki. Od navedenog broja raspisan je 1 (jedan) otvoreni postupak javne nabavke, 2 (dva) pregovaračka postupka i 19 (devetnaest) postupaka jednostavnih nabavki.

10. Informacione tehnologije - podrška poslovnim procesima

Služba za informacione tehnologije učestvuje u svim ključnim projektima IRF CG na razvoju novih i unapređenju postojećih proizvoda i usluga, procjenjujući i planirajući potrebnu informacionu podršku. Takođe, predlaže nova IT rješenja i potrebne resurse za njihovu realizaciju, te saraduje sa dobavljačima u procesu implementacije odobrenih rješenja, odnosno ima ulogu "posrednika" između poslovne funkcije IRF CG i dobavljača usluga.

U prošloj godini pristupljeno je nabavci i implementaciji projekta zamjene opreme (servera i storage) u data centru IRF CG. Zamjenom opreme je obezbijedena dugogodišnja infrastrukturna podrška zahtjevnim projektima koji dolaze u budućem periodu. Takođe je na infrastrukturnom dijelu izvršena zamjena i core dijela mreže u cilju postizanja redundantnosti sistema. Izvršena je nabavka sistemskog softvera i hardvera koji je morao da se zamijeni zbog dotrajalosti, a sve u svrhu da zaposleni u IRF-u mogu bez problema da obavljaju svoje poslovne zadatke. Nabavljen je savremeniji sistem evidentiranja radnog vremena i izvještavanja. Rješenje zadovoljava IT standarde transparentosti, pouzdanosti i obavezne kontrole na svim potrebnim lokacijama.

Zbog velikog rasta kreditne aktivnosti IRF CG-a i portfolia kreditnih izloženosti, kreiran je modul „Menadžment kolaterala”. Modul sadrži detaljne i precizne informacije o kolateralizaciji svih pojedinačnih plasmana i različitih segmenata portfolija, na osnovu kojih donosioci odluka se izvještavaju pravovremeno o stanju kreditnog portfolija i pratećih rizika.

Softveri za monitoring opreme i syslog server su jedne od značajnijih komponenti Informacionog sistema. Za potrebe IRF CG je instalirana verzija aplikacije Eventlog analyzer koja omogućava čuvanje eventa koji se dešavaju/detektuju na sistemu, a vezani su za otkrivanje incidenta na IT opremi, kao i debug-ovanje grešaka. Takođe, instalirana je OPManager plus aplikacija za monitoring koja omogućava praćenje i kontrolu hardvera i softvera u realnom vremenu, vrši kontrolu radnih stanica, servera i na njima ključnih resursa.

U 2021. godini vodilo se računa o razvoju internih procedura koje definišu način i proceduru rada IT službe.

11. Marketing i PR

Investiciono-razvojni fond je kroz posjete opštinama širom Crne Gore, konferencije, sajmove, radionice i ove godine promovisao najpovoljnije uslove kreditiranja i djelovao podsticajno prema crnogorskim preduzećima i privrednicima.

Kako bi se intenzivirale aktivnosti posvećene podsticaju preduzetništva, kao načina otvaranja novih radnih mjesta, IRF CG je intenzivno radio i radiće, na projektima koji imaju za cilj obezbjeđivanje što povoljnijih instrumenata podrške i širenje grupe proizvoda. U fokusu su bile radionice i seminari vezani za promociju

zelenog finansiranja, kao i kampanju „Ona pokreće biznis“, koja je imala za cilj da pokrene i osnaži žene u biznisu. Poseban akcenat i senzibilnost IRF CG ima prema osjetljivim kategorijama kao što su žene i mladi u biznisu, visokoškolci sa evidencije Zavoda za zapošljavanje, tehnološki viškovi, početnici u biznisu za koje postoji set kreditnih linija po povoljnim uslovima.

Jačanje zelene ekonomije ulaganjem u obnovljive izvore energije i energetske efikasnost, jedan je od ključnih prioriteta IRFCG koji zajedno sa partnerima doprinosi izgradnji održive i konkurentne crnogorske privrede. U tom cilju IRF CG je u saradnji sa Fondom za zaštitu životne sredine (Eko fond), a uz podršku UNDP-a i Privredne komore Crne Gore, održao Info dan povodom prezentovanja Programa podrške razvoju zelenih poslova u Crnoj Gori - Fotonaponski paneli za privredu i poljoprivredu, koji se sprovodi u okviru projekta zelenog finansiranja u Crnoj Gori.

IRF CG je bio jedan od učesnika Info dana „Zapadni Balkan i Crna Gora - implementacija Akcionog plana za Zajedničko regionalno tržište, koristi i izazovi.“ Ovim povodom, pojašnjeno je da je cilj zajedničkog regionalnog tržišta povećanje atraktivnosti i konkurentnosti regiona Zapadnog Balkana i njegovo približavanje jedinstvenom tržištu Evropske unije (EU).

IRF CG je učestvovao i na Sajmu evropskih projekata koji je bio organizovan u Podgorici u organizaciji Privredne komore Crne Gore i Kancelarije za evropske integracije.

Imajući u vidu veoma raznovrsnu kreditnu ponudu IRF-a, bili smo u prilici da na licu mjesta, kroz prisustvo kreditnih referenata na štandu IRF-a u sklopu Biznis foruma u Bijelom Polju, aktivnom tokom trajanja manifestacije, uspješno odgovorimo svim potencijalnim upitima i interesovanjima za kreditnu podršku, uz naglasak da je IRF-u uvijek pouzdan partner, spreman da razmotri i na obostrano zadovoljstvo realizuje brojne nove razvojne projekte. Biznis forum je organizovan u okviru Dana dijaspore 2021, pod pokroviteljstvom Uprave za saradnju sa dijasporom i Investiciono-razvojnog fonda.

Menadžment IRF CG je tokom 2021. godine posjetio brojne opštine širom Crne Gore. Menadžment je tokom brojnih sastanaka sa čelnicima opština upoznao prisutne sa programima podrške IRF CG, sa akcentom na podršku projektima očuvanja životne sredine i zelene ekonomije, kao i podršku koja je namijenjena prije svega mikro, malim i srednjim preduzećima čija je likvidnost ugrožena usljed negativnog uticaja pandemije COVID-19, zatim iz domena infrastrukturnih projekata, vodosnadbijevanja, zaštite životne sredine i održivog razvoja. Takođe, menadžment IRF CG je obišao i brojna preduzeća, koja su uspješno realizovala svoje projekte, a akcenat je bio na opštine sjevernog regiona i opštine ispod prosjeka razvijenosti.

Uz podršku Delegacije EU u Crnoj Gori i Kancelarije za evropske integracije, Investiciono-razvojni fond je organizovao konferenciju „Izvori finansiranja zelene i digitalne tranzicije i unapređenja infrastrukture sjevernog regiona Crne Gore“ u Kolašinu, na kojoj je učešće uzelo oko 80 učesnika iz lokalnih samoprava, EIB-a, AFD-a, CEB-a, WBIF-a, Vlade Crne Gore, Evropske komisije, i dr. Cilj konferencije je bio prezentacija mogućnosti za finansiranje infrastrukturnih projekata u sjevernom regionu Crne Gore, projekata koji su usmjereni na energetske i digitalnu tranziciju, povezivanje opština u cilju realizacije zajedničkih inicijativa, podrške ravnomjernom regionalnom razvoju, kao i uvezivanje raspoloživih izvora finansiranja, kako pretpristupnih fondova i međunarodnih finansijskih organizacija, tako i programa kreditne podrške IRF CG.

U saradnji sa Investicionim okvirom za Zapadni Balkan (WBIF) i Kancelarijom za evropske integracije u okviru Konferencije održana je radionica sa predstavnicima 13 opština sjevernog regiona. Prvog dana radionice bilo je riječi o mogućnostima za finansiranje, uključenim institucijama, podržanim sektorima i stopama sufinansiranja, tehničkoj pomoći i investicionim grantovima, kao i procedurama prijave. Drugog dana Konferencije, organizovali smo radionicu, u saradnji sa Western Balkans Investment Framework (WBIF), o tehničkoj pripremi projekata i apliciranju za dostupne pretpriputne fondove. Na radionici su predstavljeni uspješni primjeri korišćenja grantova WBIF, kao i predstavljene procedure za apliciranje za grantove za tehničku podršku i grantove za investicije.

Početak decembra 2021. godine, IRF CG je pokrenuo kampanju „Ona pokreće biznis“ koja ima za cilj podizanje svijesti o značaju, benefitima, potencijalu i uticaju ženskog preduzetništva na društvo, osnaživanje žena u Crnoj Gori za pokretanje novog ili unapređenje razvojnog potencijala postojećeg biznisa kako bi se obezbijedilo otvaranje novih radnih mjesta, afirmacija ženskog preduzetništva kroz direktnu podršku realizaciji njihovih preduzetničkih ideja, informisanje o dostupnim izvorima finansiranja, mogućnostima i uslovima za kreditiranje ženskog preduzetništva putem kreditnih linija IRF-a.

Takođe, u okviru kampanje, polazeći od ciljeva i vizije IRF CG, Strategije ženskog preduzetništva Crne Gore 2021 – 2024, a u skladu sa mapom puta koja je usmjerena na oporavak ekonomije nakon pandemije koronavirusa i implementaciju ciljeva održivog razvoja energetske i digitalne tranzicije, rodne ravnopravnosti, osnaživanja i jednakog pristupa finansijama, investicija u društvu usmjerenih na ravnomjerni ekonomski razvoj i inkluziju, raspisan je Javni poziv za dodjelu finansijskih nagrada za najbolje investicione projekte za žene u biznisu.

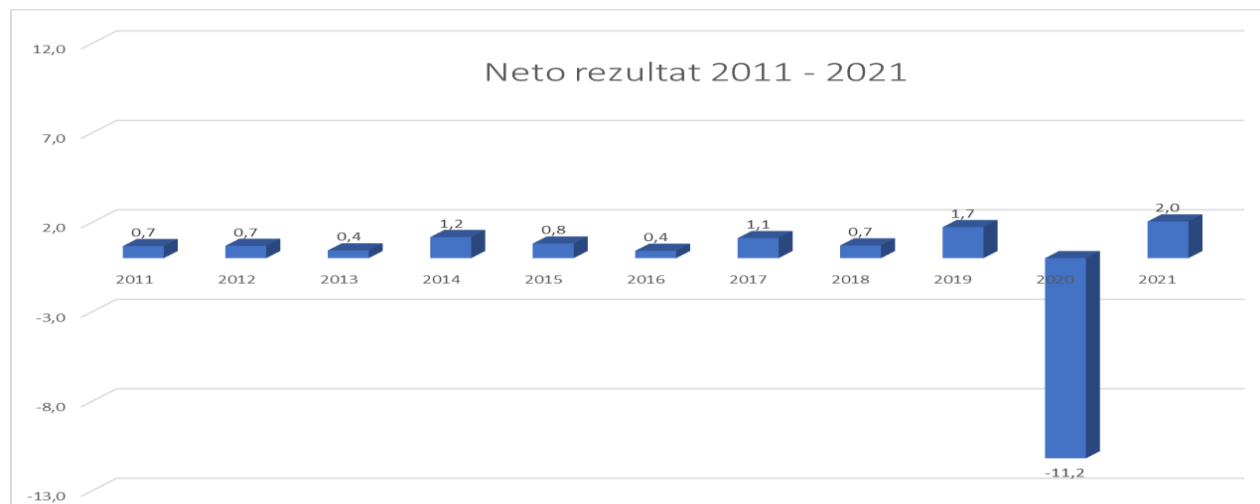
12. Interna revizija u IRF CG

Kao dio sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola, interna revizija pruža nezavisno i objektivno uvjeravanje i savjetodavne usluge u cilju doprinosa unapređenju poslovanja IRF CG.

Interna revizija organizaciono je nezavisna u obavljanju poslova te samostalno određuje način rada, izvještavanja, nalaza, mišljenja i preporuka. Za svoj rad interni revizor odgovara Odboru direktora. O izvršenim revizijama sastavlja izvještaje koje dostavlja Revizorskom odboru i Odboru direktora. Takođe, u skladu sa Poveljom interne revizije, obezbijeđeno je kvartalno izvještavanje o radu interne revizije i sprovođenju preporuka interne revizije, kao i godišnje izvještavanje o radu interne revizije prema Revizorskom odboru i Odboru direktora. Tokom 2021. godine pored rada na planiranim revizijama, praćenju preporuka, i izvještavanju u tom dijelu, usvojena su i akta interne revizije, i to: Povelja interne revizije, Metodologija rada interne revizije, Procedura pružanja savjetodavnih usluga interne revizije, Program obezbjeđenja i unapređenja kvaliteta interne revizije.

13. Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja

IRF CG je u 2021. godini ostvario pozitivan poslovni rezultat u iznosu 2.050.345 €, što predstavlja najbolje ostvarenje tokom prethodne decenije.

Poslovni prihodi su iznosili 13.142.144 € i čine ih: prihodi od kamata i naknada po kreditima i faktoringu, u iznosu od 12.251.617 €, prihodi od kamata na depozite oročene tokom 2021. godine u iznosu od 312.527 € kao i ostali prihodi (prihodi po osnovu zateznih kamata po kreditima i faktoringu) u iznosu od 578.000 €.

Ukupni rashodi su iznosili 11.485.093 €. Od toga se na troškove ispravke vrijednosti kreditnog portfolija odnosi 5.410.532€. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi su iznosili 2.230.461 €.

Finansijski rashodi, po osnovu kamate i drugi finansijski rashodi po osnovu izvora finansiranja su u 2021. godini iznosili 2.906.572 €.

Vrijednost aktive (imovine) IRF CG, na 31. decembar 2021. godine, iznosi 464.676.734 €, što predstavlja rast od 2% u odnosu na kraj 2020. godine.

Na kraju 2021. godine iznos kapitala je 88.530.655 €, što predstavlja rast od 13% u odnosu na 2020. godinu. Rast je uslovljen činjenicom da je na kraju 2020. godini značajan efekat na pad vrijednosti kapitala bio vezan za obezvrjeđenje vrijednosti uloga u javnom preduzeću, sada društvu sa ograničenom odgovornošću, "Regionalni vodovod crnogorsko primorje" Budva, u iznosu od 7.243.278 €. IRF CG. Kako je 18.10.2021. godine potpisan Ugovor o prenosu novčanih sredstava između Ministarstva finansija i socijalnog staranja i IRF CG, kojim se utvrđuje obaveza Ministarstva da IRF CG isplati sredstva u iznosu od 7.932.957,00 EUR, u deset jednakih godišnjih tranši počev od 01.01.2025. godine, navedeno je rezultiralo uvećanjem kapitala.

Obaveze po osnovu izvora finansiranja na kraju 2021. godine iznose 371.636.419 Tokom 2021. godine IRF CG je koristio finansijska sredstva odobrena od strane Evropske investicione banke, Razvojne banke Savjeta Evrope i Kineske razvojne banke.

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2021. GODINU

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS STANJA		
POZICIJA	2021	2020
A K T I V A		
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL		
B. STALNA IMOVINA	284.849.527	301.114.708
I NEMATERIJALNA ULAGANJA	145.571	160.415
II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA	4.833.439	4.364.217
III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA	279.870.518	296.590.076
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA		
D. OBRTNA SREDSTVA	179.437.201	155.820.190
I. ZALIHE	122	72
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA	30.470.544	43.628.100
III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	64.283.419	54.759.295
IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	84.107.484	56.941.777
V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	575.632	490.946
E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	390.006	113.338
F. UKUPNA AKTIVA	464.676.734	457.048.235
PASIVA		
A. KAPITAL	88.530.655	78.089.974
I. OSNOVNI KAPITAL	105.518.676	105.518.676
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL		
III. EMISIONA PREMIJA		
IV. REZERVE	- 17.881.598	- 26.271.935
VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK	893.577	- 1.156.768
1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	-	10.030.012
2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	2.050.345	
3. Gubitak ranijih godina	1.156.768	
4. Gubitak tekuće godine	-	11.186.780
VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU		
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE	329.029.365	339.296.594
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	54.325	46.002
D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	-	-
E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE	45.489.948	37.869.058
F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	1.572.442	1.746.608
G. UKUPNA PASIVA	464.676.734	457.048.235

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2021. GODINU

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU - BILANS USPJEHA		
Pozicija	2021	2020
1. Prihodi od prodaje - neto prihod	13.142.144	12.007.082
2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	-	-
3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	-	-
4. Ostali prihodi iz poslovanja	362.331	345.766
5. Troškovi poslovanja	812.217	960.249
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	2.230.461	2.307.495
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	116.699	1.227.886
8. Ostali rashodi iz poslovanja	5.410.821	15.878.688
9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu	-	-
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova	25.854	-
11. Ostali pr. po osnovu kamata, kursnih razika i drugih efekata ugovorene zaštite	5.108	45.575
12. Vrijednosno usklađivanje kratk. fin sredstava i fin. ulaganja koji su dio ob. imovine	-	-
13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razika i drugih efekata ugovorene zaštite	2.906.572	3.201.623
15. Dobitak ili gubitak prije oporezivanja	2.058.667	- 11.177.518
14. Poreski rashod perioda	8.323	9.263
15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja	2.050.345	- 11.186.780